

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ
V ÚSTÍ NAD LABEM

Město Chabařovice
Husovo náměstí 183
403 17 CHABAŘOVICE
7hfbvkh

Váš dopis čj. / ze dne: MUCH-2645/2025/OMaR/MV, SPIS:51.6.

Naše čj.: NPU-351/39272/2025

Vyřizuje: Šefl

Spisový znak: 82.2

Ústí nad Labem 16. 5. 2025

Č. p. 183, MPZ Chabařovice (rejst. č. ÚSKP 2361), Husovo náměstí, p. č. 1. v k. ú. Chabařovice, okres Ústí nad Labem.

Výměna okenních výplní

Konzultační vyjádření dle § 32 odst. 2 písm. f) zákona č. 20/187 Sb.

..

Dne 6. 5. 2025 jste se na naše pracoviště obrátili s dotazem, který se týká problematiky obnovy stavby situované v památkové zóně. V této věci Vám můžeme poskytnout konzultační vyjádření, které však nezakládá žádná práva ani povinnosti na úseku státní památkové péče a nenahrazuje správní rozhodnutí věcně a místně příslušného orgánu státní památkové péče, v tomto případě se jedná o Statutární město Ústí nad Labem. Velká Hradební 2336/8, 400 01 Ústí Nad Labem, datová schránka: vt8bhx2.

Předmět žádosti:

Město Chabařovice, Husovo náměstí 183 – Výměna oken – Stávající plastová okna na čelní fasádě budou vyměněna za dřevěná v europrofilu.

Přílohy žádosti:

Žádost o vyjádření z 5. 5. 2025, výkres: Okna – čelní fasáda MÚ Chabařovice Europrofil.

Popis zamýšlených prací:

Stávající plastové okenní výplně budou nahrazeny novými, dřevěnými, z europrofilů v následujícím členění a počtu:

1. 3x 2800x2650 mm (zaoblený nadsvětlík),
2. 1x 580x1025 mm (svisle obdélné, jednokřídlé s příčlemi do tvaru otočeného T),
3. 3x 1750x3200 mm (svisle obdélné, dvoukřídlé, křížení svislých a vodorovných příčlů ve světlíku,
4. 2x 1650x2300 mm (svisle obdélné, spodní část má uprostřed otevírací křídlo, postranní křídla jsou neotevíravá, nadsvětlík je dvoukřídlý, otvíravý),
5. 2x 800x2350 (jednokřídlé, otvíravé, v nadsvětlíku je křížení příčlů),
6. 2x 800x2350 (stejně členění – otevírání křídla na druhou stranu.

Charakteristika objektu:

Předmětný objekt radnice č. p. 183 představuje zděný dvoupodlažní objekt na obdélníkovém půdorysu. Stavbu kryje mansardová střecha, kterou prostupuje těleso hranolové věže vrcholící zvonovou střechou. Objekt je jižním průčelím orientován do náměstí, průčelí akcentuje mělký středový štítový rizalit s bočními arkýři v patře, které vrcholí hexagonálními střešními věžičkami. V úseku jižního průčelí je přízemí prolomeno otvory oken uzavřenými segmentovými oblouky, které jsou osazeny plastovými výplněmi. V přízemí v levé ose se nachází průjezd se vstupem do radnice. Fasáda je v parteru stavby členěna soklem, plochy zdí jsou pojednané kamenným obkladem, otvory akcentují podokenní římsy. Vnější omítky jsou hladké, vápenné nebo vápenocementové, v ploše zdí narůžovělé barvy kombinované s bíle natřenými plastickými prvky tektonického aparátu stavby. Výplně jsou plastové a pravděpodobně vycházejí z historického členění.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot:

Radnice byla do stávající historizující podoby upravena v roce 1906. Objekt byl víceúčelový, nacházela se zde vedle úřadu služebna městské stráže a městská záložna. Objekt je dobře dochován v původní hmotě s druhotnými stavebními úpravami. Kulturně-historické hodnoty předmětné stavby spatřujeme v širším kontextu zástavby, její parcelaci a urbanistické struktuře zástavby. Objekt radnice představuje přirozenou dominantu prostoru náměstí a je výrazně pohledově exponován. Architektura v zabarvení německé secese dokládá estetické cítění počátku 20. století i ekonomický rozvoj města zhmotněný v podobě reprezentativně pojednané radniční budovy. Nedílnou součástí stavby jsou autentické i druhotně historické konstrukce a detaily, které představují hmotný pramen nejen k poznání stavebně historické geneze objektu, ale také k obecnému sledování vývoje konstrukčních technik a postupů. Součástí architektonického výrazu domů v MPZ jsou dřevěné výplně otvorů, zejména okna, která mají zásadní význam pro zachování historického charakteru památkové zóny. Jejich proporce, členění a materiálová podstata přispívají k celkové harmonii fasád a zajišťují autenticitu historické zástavby. Bohužel výplně na radnici jsou plastové, a proto esteticky a materiálově rušivé.

Technický stav věci:

Plastové výplně jsou cca 30 let staré a značně dožilé.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, **že posuzované práce budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně-historických hodnot za této podmínky:**

1. K zasklení lze užít izolační dvojsklo, přičemž vnitřní celoobvodové kování vyvedeno v barvě rámu. Europrofil u menších oken bude tl. 58 mm, u větších 68 mm. Nová okna budou instalována tradičně do maltového lože z vápenocementové maltoviny. Hrany nových výplní budou vyfrézovány již před sesazením, aby nevznikly zaoblené rohy. Nátěry oken budou ručně aplikovány štětkami. Příčle budou dřevěné a budou pevnou součástí rámu. Dřevěné budou i okapnice. Barva bude krycí, podle nynějšího stavu lomená bílá (RAL 9010), lze užít i další místně typické barvy, tj. červenohnědá, šedá, zelenošedá. Nové dřevěné prvky budou formou vzorku před zadáním do výroby konzultovány a odsouhlaseny zástupci památkové péče formou zápisu

Zdůvodnění:

Město Chabařovice bylo prohlášeno městskou památkovou zónou¹ pro svou památkovou (kulturně historickou) hodnotu, která zahrnuje nejen solitérní objekty s vysokým historickým významem, ale i pro svou urbanistickou strukturu, vzniklou postupným stavebním vývojem. Centrum města Česká Kamenice tak bylo vybráno mezi mnoha jinými sídelními celky k zachování pro budoucnost ve své historické podobě. Protože je budova č. p. 183 situována v dotčené městské památkové zóně, veškeré stavební zásahy v rámci tohoto domu musí být poměřovány jejich vyzněním k zástavbě a kulturně-historickým hodnotám zóny.²

Požadované stavební úpravy si kladou za cíl navrátit výplně s tradičním materiálovým složením. Proto jsou práce akceptovatelné, je však nutné upřesnit postup výměny výplní i jejich podoby, a proto byla stanovena výše uvedená podmínka.

Ad 1) I když mají být zamýšlené výplně nově vkládaným prvkem, je nutné je co nejvíce přizpůsobit stávajícím výplním, jediné tak budou působit hodnověrně a nerušivě. Předpokladem takového kroku je výroba nových oken a dveří jako kvalitního řemeslného prvku, jehož členění a vzhled bude působit kontextuálně i v detailu či kování, nejen v materiálu a členění. I z těchto důvodů je určen tenčený profil 58 a 68 mm, které se nejvíce blíží rozměrům běžných historických oken, rovněž dojde k vyššímu prosvětlení vnitřních prostor oproti silnějším profilům, a proto je též požadováno členění pevnými příčlemi nebo osazení dřevěné okapnice. Izolační zasklení nových výplní je možné, avšak je nutné zamezit negativním vizuálním projevům, které má užití novodobého izolačního zasklení na vnější podobu domu, a proto není vhodné použít trojsklo, které nejenže musí být osazeno v silných profilech, ale též vytváří neprostupný zrcadlový, zeleně zbarvený efekt prosklených polí, což je nežádoucím efektem ovlivňujícím vzhled fasády. Distanční rámeček představuje vizuálně rušivý a nedějinný detail, který musí být upozaděn. Bude proto kryt lištou nebo mít stejnou barvu jako rámy křídel. Výplně požadujeme natřít krycím nátěrem v tradičním odstínu smetanové (lomené bílé) nebo slonové kosti, ale časté bývalo i natření zelenošedou, červenohnědou nebo šedou barvou atd. Tyto nátěry jsou z důvodu jejich častého používání v historii vhodné, navíc domům obvykle přidávají na osobitosti. Lazurní nátěr nelze užít, protože od 19. století se dřevěné prvky stavební výbavy, které se od této doby nejčastěji dělají z měkkého jehličnatého dřeva, plošně opatřovaly krycím nátěrem. Lazurní nátěr proto na výplních vypadá nevěrohodně, cizorodě. Užití nelazurních nátěrů je rovněž technicky vhodnější – krycí nátěry chrání proti UV záření, zabraňují tedy fotodegradaci dřeva. Z pohledu památkové péče považujeme za nejvhodnější povrchovou úpravu olejový nátěr, a to pro jeho historické opodstatnění i technologické kvality, poskytující dřevu nejdelší ochranu, neboť na rozdíl od moderních nátěrových materiálů konsoliduje dřevo do hloubky.

K zednickému začišťení je požadována v minulosti obvyklá a na stavbě přítomná nastavená vápenná maltovina. Vápenné malty také poskytují ideální fyzikální a chemické vlastnosti (prodyšnost, šetrnost k podkladu, příznivé PH, odolnost proti biokorozi omítek).³ K osazení oken dále nelze užít např. montážní pěnu, která je nejen ahistorická, ale i vinou své postupné degradace zapříčiňuje vypráskávání a pohyb výplní.

¹ Na základě vyhlášky MKČR č. 250/1995 Sb. ze dne 22.9.1995 o prohlášení území historických jader vybraných měst a jejich částí za památkové zóny.

² Viz § 14 zákona č. 20/1987 Sb., odst. 3: „Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.“ Dalším regulativem je požadavek § 3, písmene c), vyhlášky č. 476/1992 Sb. „aby veškeré úpravy směřovaly k zachování památkových hodnot zóny“. Principy a cíle ochrany historických měst rovněž postihuje čl. 4. odst. 2. Úmluvy o ochraně architektonického dědictví Evropy, v němž se ČR spolu s dalšími signatáři zavazuje, že „především znetvoření, zchátrání nebo demolici chráněných statků“. Úmluva jako součást českého právního řádu je zařazena pod č. 99/2000 do Sbírky mezinárodních smluv.

³ V případě, že investor nebude maltu připravovat na staveništi, ale zvolí průmyslově vyráběnou směs, bude technický list tohoto konkrétního výrobku předložen pracovníkům státní památkové péče ke schválení. Toto platí i pro obnovu interiérových omítek.

Protože však nebyla k posouzení zástupcům památkové péče předložena detailní výrobní dokumentace nových výplní, je nutné je odsouhlasit ještě před zadáním do výroby, protože samostatné rozhodnutí vlastníka o finální podobě nových truhlářských prvků by znamenalo přenos působnosti památkové péče na soukromou osobu a případné osazení nekvalitního výrobku by poškodilo památkové hodnoty domu i MPZ. Účastí pracovníků památkové péče při stanovování definitivní podoby výplní bude naplněn požadavek v § 29 a 32 na odborný dohled odborné organizace a dozor orgánu státní památkové péče.

S pozdravem

Mgr. Alena Sellnerová
vedoucí odboru péče o památkový fond